

Ülevaade

Kaie Jeaser, Tartu Linnamuuseumi peavarahoidja, antud konverentsil Eesti ICOM Rahvuskomitee esindaja.

5 - 12 novembril, 2015. osalesin rahvusvahelisele teaduskonverentsil (International Scientific Conference) „Problems and development perspectives of Post-Soviet Countries Museums“ Gruusias, Tbilisis, Georgian National Museum Auditorium. Korraldaja oli ICOM Gruusia Rahvuskomitee.

Konverentsi ettekanded olid jaotatud alateemadeks:

Session I. Current situation and problems in Post-Soviet Countries museums; Reasons and Solving ways

Session 2. Best Practice / Cases in terms of Museum Reform from Post-Soviet and East European Countries Museums

Session 3. Development Perspective and analysis – Post-Soviet and East European countries museums

Session 4. 21st century museums challenges; Dialogue of Cultures in the context of Museum collections

Session 5. Role of International Museum Institutions and networks in the process of knowledge sharing and popularization of world culture

Esinesin konverentsil ettekandega „The changes in Estonian museums related to documenting the collections,1997-2015“, mis paigutus 2. sessiooni.

Konverentsi korraldajate idee oli ajendatud soovist kutsuda kokku eri riikide muuseumide esindajad, kes NL eksisteerimise ajal olid ühesuguses majandus- poliitilises situatsioonis ja saada ülevaade, kuidas ühel alusel toimivad muuseumid, täna, uues majandus- poliitilises situatsioonis toimivad.

Korraldajal oli õnnestunud kutsuda esindaja pea igast post-sovjet riigist. Puudusid ainult Leedu, Valgevene, Usbeki esindajad. Osavõtjate seltskond oli väga esinduslik, osalemine vaid kutsetega.

Sisult jagunesid ettekanded:

1. ülevaate ettekanneteks – kuidas kuskil riigis muuseumid toimivad – kuna mitmel juhul oli esineja näol tegemist riigiametnikuga, siis olid need eelkõige korrektsed ülevaated „olukorrast riigis“.

2. konkreetset probleemi või muuseumit puudavad ettekanded – need olid sisult põnevamad ja avasid konkreetse riigi muuseumide tegevuse nii plussid kui miinused. Valdavalt oli vaatluse alla võetud muuseumi tegevus avalikkusega – näitused, publiku programmid jms. Eesti jaoks siin midagi üllatavat ega uut ei olnud. Toodi välja meilegi tuttav probleem, avalikkusega tegelemise nõue ja muuseumide tegelikud võimalused seda täita.

3. ettekanded, mis püüdsid lahendada probleemi ja või jagada oma kogemust, kuidas praeguses majandus situatsioonis toimida, nii et muuseum säiliks muuseumina st ka töö kogudega toimiks endiselt. Minu jaoks olid need ettekanded kõige põnevamad, seega mõnest neist siin lähemalt.

Ettekandes „Staatliche Museenzu Berlin: 25 years of reunification - history and challenges“, Manfred Nawroth (Berlin State Museums-Prussian Cultural Heritage foundation (Germany), Museum advisor) anti ülevaade muuseumi toimimisest ja mitteprofessionaalide kasutamisest muuseumitöös. Ühtlasi rõhutades asjaolu, et seda tüüpi tööjõu kasutamine muutub järjest laiemaks. Seda mitte ainult muuseumisektoris vaid väga mitmetes teisteski tegevusvaldkondades.

Seda suurem on aga koormus professionaalidele, sest nad peavad suutma tööle rakendada ka sellised inimesed. Seega töö muuseumis on kardinaalselt muutunud, kasulik omadus on - enese - ja teiste

juhtimisoskus. Tänapäeva muuseum ei vaja teadlasi, kes üksik üritajana teevad teadust vaid teadlasi, kes suudavad teha projektitööd, st on võimelised haarama tegevusse ka teised enda ümber.

Ettekanne „Museums in Hungary. A changing world.“ Dr. Benedek Varga (Simmelweis Museum, Library and Archive of the History of Medicine, Director General, ICOM Hungary, President) andis asjalise ülevaate tegevuste ja rahade planeerimisest tänapäeva muuseumis. Hiljem vestluses sai tõdetud, et muuseum lihtsalt peab arvestama olemasolevate nõudmistega, sest ta eksisteerib oma aja ja konkreetsete inimeste tarvis, kuid loomulikult ei tohi unustada tööd muuseumikogudega. Muuseumi juhtimine ei ole lihtne – muuseum vajab hetkel nutikamat juhti kui kunagi varem, siis on lootust muuseumi edukale toimimisele nii praegu kui tulevikus.

Üks põnevaid ettekandeid oli „Difficult Heritage in the Post-Soviet Museums“, Dr. Mikhail Gnedovsky (Moscow Centre for Museum Development (Russia), Chief Analyst European Museum Forum (EMF), Board member). Ettekandja andis ülevaate erimaade muuseumidest, kes käsitlevad NL okupatsiooni aega ning tõi välja taas olulise küsimuse, kuidas seda kajastada kaasaja noorele, kes ei tea sellest midagi. Tõdedes, et head lahendust hetkel praktikast võtta ei ole.

Minu enda ettekanne „The changes in Estonian museums related to documenting the collections, 1997-2015“ äratas kuulajates huvi ja leidis arutlust ka omavahelistes vestlustes, sest ühena vähestest puudutas see tööd kogudega ja tõi välja võimalused, kuidas selles valdkonnas efektiivsemalt toimida ning et kogukonnaga kaasamine ei pea toimuma ainult näitustegevuse ja publiku programmide baasil. Tänapäevased tehnilised lahendused võimaldavad kaasata inimesed väljastpoolt muuseumi ka kogude töösse. Paari riigi esindajad pöördusid minu poole konkreetse sooviga - et nõustaksin neid nende muuseumide infosüsteemi loomisel.

Üks suurepärase professionaalne museoloogia alane ettekanne oli „Two steps forward, one step back: Croatian museums, museology and other relevant things, Darko Babic (ICOM National Committee in Croatia, President Museology and Heritage Management at University of Zagreb, Chair / Assistant professor). Ettekandja andis sisuka ja huvitava teoreetilise ülevaate muuseumide arengust 20 sajandil toetudes Horvaatia muuseumide arengule.

Gruusia ICOM Rahvuskomiteel on plaanis välja anda konverentsi trükis, seega jääb loota, et nii mõnedki ettekannetest muutuvad kättesaadavaks ka veebi vahendusel. (Annan teada, kui see peaks juhtuma 😊)

Konverentsi programmi raames külastasime nii Tbilisi linna ennast kui Tbilisi erinevaid muuseumeid. Muuseumide olukord Gruusias on „seinast- seinä“. Näiteks Gruusia Rahvusmuuseum ja Rahvusgalerii olid väga heal tasemel, kuid Siidimuuseum oli tõesti väga õnnetus olukorras. Maja sõna otseses mõttes lagunes ja kogud olid väga halvas seisukorras. Mulle isiklikult tundus, et suurepärase kollektsioon oli pöördumatult kahjustunud, kuid ise lootsid nad rahalisele toetusele 2016 aastal. Tbilisi vanalinnas käivad usinad konserveerimisetööd ja seal on mida vaadata – soovitan külastada!